

MAREK PUZIO

PRAWDA O EDUKACJI SEKSUALNEJ

O CZYM **NIE** POWIEDZĄ
EDUKATORZY SEKSUALNI?

#1 PERMISYWNA EDUKACJA
SEKSUALNA — WPROWADZENIE

WWW.ORDOIURIS.PL

MAREK PUZIO

**PERMISYWNA EDUKACJA SEKSUALNA —
WPROWADZENIE**

WARSZAWA 2023

EDUKACJA JAKO NIEODŁĄCZNY ELEMENT LUDZKIEJ EGZYSTENCJI

Poznanie świata, odkrywanie prawideł występujących w otaczającej rzeczywistości, zdobywanie wiedzy to naturalne dążenia ludzkie, obecne już od najwcześniejszych lat życia. Dzięki tym impulsom człowiek rozwija się i zdobywa nowe umiejętności; dzięki nim tworzą się zorganizowane społeczeństwa, cywilizacje, powstają nowe kierunki filozoficzne, a także nowe dyscypliny naukowe. To, co zostało odkryte przez poprzednie pokolenia, przekazywane jest następnym, dzięki czemu nie trzeba zdobywać wiedzy „od nowa”, ale można ją stale poszerzać.

Prawo do nauki jest uznawane za jedno z praw człowieka¹. W większości funkcjonujących systemów edukacyjnych kształcenie, zwłaszcza na poziomie podstawowym, jest obligatoryjne², zaś oświata stała się jednym z najistotniejszych obszarów polityki państwowej. To od niej, w dużej

1 Zob. art. 70 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm., dalej: Konstytucja) oraz art. 26 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, uchwalonej 10 grudnia 1948 r. w Paryżu, podczas trzeciej sesji Ogólnego Zgromadzenia ONZ.

2 Zob. art. 70 ust. 1 Konstytucji, art. 26 ust. 1 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

mierze, zależy kształt obecnych i przyszłych pokoleń, a przez to całego państwa. Preambuła do ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe³ (dalej: Prawo oświatowe) określa oświatę w Rzeczypospolitej Polskiej jako „wspólne dobro całego społeczeństwa”.

Nie od dziś wiadomo, że w ramach systemów edukacyjnych nie tylko przekazuje się wiedzę, ale także określony system wartości, a zatem wychowuje, kształtuje postawy. Już w XV wieku hetman Jan Zamoyski, w akcie fundacyjnym Akademii Zamojskiej, zapisał: „Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie”.

Typ edukacji seksualnej, której poświęcony zostanie niniejszy cykl, określany jest niekiedy mianem „wszechstronnego”, „kompleksowego” lub „holistycznego”, choć biorąc pod uwagę obecny jej kształt, bardziej właściwy wydaje się być termin „permisywny”, oznaczający tendencję do zezwalania na całkowitą swobodę w postępowaniu i zachowaniu⁴. Nie sposób połączyć celów takiego rodzaju edukacji z odpowiednim wychowaniem młodego pokolenia oraz wpisać ją w dobro wspólne całego społeczeństwa.

**PERMISYWNA EDUKACJA SEKSUALNA ZAKŁADA TENDENCJĘ
DO ZEZWALANIA NA CAŁKOWITĄ SWOBODĘ W POSTĘPOWANIU
I ZACHOWANIU, TAKŻE W SFERZE SEKSUALNEJ.**

RÓŻNE MODELE EDUKACJI SEKSUALNEJ

Obecnie w ramach systemów edukacyjnych różnych państw, obok tradycyjnych przedmiotów związanych z naukami humanistycznymi i ścisłymi, organizowane są zajęcia poświęcone edukacji seksualnej.

Edukacja seksualna, w szerokim ujęciu, obejmuje różne aspekty związane z płciowością, prokreacją i życiem seksualnym człowieka. W jej ramach możemy wyróżnić dwa obszary. Pierwszy dotyczy kształcenia *sensu stricto* i związany jest z przekazywaniem wiedzy na temat budowy i funkcjonowania układu rozrodczego człowieka. Zagadnienia te są zazwyczaj omawiane na lekcjach biologii. Drugi obszar ma charakter wychowawczy i związany jest z wychowaniem seksu-

3 Dz.U. z 2023 r., poz. 900.

4 Za: Słownik języka polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/sjp/permisywny;2571255.html>, dostęp: 2.08.2023.

alnym, rozumianym jako kształtowanie pewnych postaw, norm etycznych, wartości związanych z dziedzina życia seksualnego⁵. W Polsce kwestie te omawiane są szerzej w ramach przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie. W poszczególnych krajach, w każdym z wymienionych obszarów, zakres omawianych treści, ich szczegółowość oraz czas poświęcony na poszczególne zagadnienia może być różny.

W literaturze można spotkać także (dość tendencyjny) podział programów edukacji seksualnej wzorowany na „Standardach edukacji seksualnej w Europie, opracowanych przez Biuro Regionalne Światowej Organizacji Zdrowia dla Europy i Federalne Biuro ds. Edukacji Zdrowotnej w Kolonii (BZgA), dalej: Standardy WHO i BZgA⁶. Poszczególne typy programów są w nim definiowane w następujący sposób:

typ A (ang. *abstinence-only sex education*) dotyczy programów, „które przede wszystkim lub wyłącznie ukierunkowane są na zachowanie abstynencji seksualnej przed zawarciem związku małżeńskiego, określane hasłem «jak powiedzieć nie» albo «tylko abstynencja seksualna»”⁷;

5 Zob. J. Jagieła, *Modele edukacji seksualnej*, „Edukacja i dialog”, listopad 1995, http://edukacjaidialog.pl/archiwum/1995,93/listopad,113/modele_edukacji_seksualnej,425.html, dostęp: 9.06.2023.

6 Zob. Biuro Regionalne Światowej Organizacji Zdrowia dla Europy i Federalne Biuro ds. Edukacji Zdrowotnej w Kolonii (BZgA), *Standardy edukacji seksualnej w Europie*, 2010, s. 15, plik dostępny pod adresem: https://www.bzga-whocc.de/fileadmin/user_upload/Dokumente/BZgA_Standards_Polish.pdf, dostęp: 20.07.2023.

7 Należy zauważyć, że taka definicja wydaje się być celowym uproszczeniem ukierunkowanym na wykreowanie wrażenia, że model ten ma na celu „zniechęcanie do seksu”, przy jednoczesnym pominięciu pozytywnych aspektów, choćby takich jak: afirmacja rodziny, rodzicielstwa i małżeństwa, kwestie moralności w odniesieniu do sfery seksualnej, ale także edukacja w kierunku fizjologii płodności. Elementy te zawarte są w obecnej (wg stanu na dzień 18.10.2023) podstawie programowej WDŻ, która jednak dodatkowo porusza m.in. kwestie dotyczące różnych ro-

typ B (ang. *biological education*) oznacza „programy, w których zwraca się uwagę na abstynencję seksualną jako zachowanie opcjonalne, ale także przedstawiane są zasady antykoncepcji i bezpiecznego seksu. Programy te często określane są jako «ogólna edukacja seksualna» w odróżnieniu od programów typu «tylko abstynencja seksualna»»;

typ C (ang. *comprehensive sexual education*, czyli „kompleksowa” lub „wszechstronna” edukacja seksualna), który obejmuje programy zawierające elementy edukacji seksualnej typu B, „ale przedstawiające je w szerszej perspektywie w odniesieniu do wzrostu i rozwoju osobniczego oraz seksualnego”⁸.

Model permisywnej edukacji seksualnej typu C promowany jest m.in. przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), UNICEF, Fundusz Ludnościowy ONZ, Unię Europejską, organizacje rządowe, takie jak niemieckie Federalne Centrum Edukacji Zdrowotnej (BZgA)⁹, oraz pozarządowe, w szczególności International Planned Parenthood Federation (IPPF).

RZECZYWISTY CHARAKTER EDUKACJI SEKSUALNEJ TYPU C

W rzeczywistości utożsamianie modelu edukacji seksualnej typu C z „kompleksowym” lub „wszechstronnym” jest dalekie od prawdy. Twierdzenie to uzasadnia choćby fakt, iż w podejściu tym pomija się elementy obecne w edukacji seksualnej typu A, niekoniecznie wspominając o naturalnych metodach planowania rodziny, o skutkach ubocznych stosowania środków antykoncepcyjnych, w tym skutkach tzw. antykoncepcji awaryjnej (będącej *de facto* aborcją farmakologiczną), zaś wymiar i funkcje ludzkiej seksualności sprowadza się głównie do dostarczania doznań, wrażeń i przyjemności, pomijając przy tym jej istotną funkcję prokreacyjną. Dlatego bardziej właściwym określeniem dla modelu edukacji seksualnej typu C jest wspomniany już termin „permisywny” i głównie to określenie będzie stosowane w dalszych rozważaniach.

dzajów antykoncepcji. Można zatem przyjąć, że obecny model edukacji seksualnej w Polsce, realizowany w ramach wychowania do życia w rodzinie, biorąc pod uwagę podział proponowany przez WHO, plasuje się pomiędzy typem A i B.

8 F. Furman, G. Szewczuk, *Konsekwencje edukacji seksualnej. Analiza skuteczności edukacji seksualnej w Europie Zachodniej i państwach skandynawskich*. Warszawa 2020, https://ordoiuris.pl/sites/default/files/inline-files/Konsekwencje_edukacji_seksualnej_0.pdf, s. 9, dostęp: 16.10.2023.

9 W 2003 r. w BZgA powstało Centrum Współpracy WHO (WHO CC) ds. Zdrowia Seksualnego i Reprodukcyjnego dla Regionu Europejskiego WHO w 2003 r., kładące nacisk na edukację seksualną. Region obejmuje 53 kraje Europy i Azji Środkowej, w tym wszystkie kraje Unii Europejskiej. Zob. https://eurohealthnet-magazine.eu/pl/sexuality-education-an-essential-contribution-to-young-peoples-health-and-well-being/#_edn1, dostęp: 15.06.2023.

Aby wywołać wrażenie zapotrzebowania na tego typu edukację seksualną oraz ograniczyć prawo rodziców do odmowy posyłania dzieci na takie zajęcia, głosi się potrzebę kształtowania społecznych postaw w duchu równości, akceptacji oraz otwartości w celu przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczeniu. Kreuje się nowe kategorie praw człowieka w postaci „praw seksualnych i reprodukcyjnych”, pod którymi rozumie się m.in. dostęp do antykoncepcji, tzw. bezpiecznej aborcji oraz postrzeganie stosunków seksualnych w kategoriach zabawy. Mówi się o szeroko pojętym „dobroście”, a także o „zdrowiu seksualnym i reprodukcyjnym”, w kontekście m.in. pilnej potrzeby przeciwdziałania chorobom przenoszonym drogą płciową oraz prawie dzieci do „rzetelnej wiedzy”, która pozwoli na korzystanie z tych praw oraz „czerpanie przyjemności z własnej seksualności już od najmłodszych lat”.

COTYGODNIOWA DAWKA WIEDZY

Zapoczątkowany dzisiaj cykl ma na celu zdemaskowanie prawdziwego oblicza permisywnej edukacji seksualnej, kryjącego się pod maską kolorowych sloganów na temat równości, akceptacji, różnorodności, zdrowia seksualnego itp. Na przestrzeni kolejnych miesięcy wskażemy na ideologiczne źródła i doktrynalne założenia modelu permisywnego, a także na przykłady jego realizacji, nie tylko w szkołach. Wskażemy w końcu na niezwykle niebezpieczne konsekwencje tego rodzaju wizji ludzkiej seksualności w życiu młodych osób.

Co czwartek publikować będziemy kolejną część cyklu esejów, w piątki zaś pogłębiać będziemy poruszone w nich tematy w ramach rozmów z ekspertami, które opublikujemy na kanale Ordoluris na platformie YouTube. Zapraszamy do regularnego śledzenia nowego cyklu publikacji!

Strona tytułowa jednego z rozdziałów przewodnika „International technical guidance on sexuality education, An evidence-informed approach” („Międzynarodowe wytyczne techniczne dotyczące edukacji seksualnej. Podejście oparte na dowodach”), opublikowanego przez UNESCO we współpracy z WHO, UNAIDS, UNFPA, UNICEF, UN Women, s. 21 ,

Autor zdjęcia: Nolte Lourens / shutterstock.com,
Unesco, CC-BY-NC-ND 3.0 IGO

WSPARCIE DARCYŃCÓW

Instytut Ordo Iuris jest fundacją i zakres naszej aktywności jest ściśle uzależniony od funduszy, które pozyskamy na działalność statutową. Ceniąc sobie niezależność, nie korzystamy ze środków publicznych i grantów, których pozyskanie mogłoby ją ograniczać. Naszą działalność prowadzimy tylko dzięki hojności naszych Darczyńców, zwłaszcza tych, którzy wspierają nas regularnie co miesiąc w ramach Kręgu Przyjaciół (więcej na: www.przyjaciele.ordoiuris.pl)

RAZEM MOŻEMY REALNIE WPŁYWAĆ NA RZECZYWISTOŚĆ!

DAROWIZNĘ MOŻNA PRZEKAZAĆ NA KONTO

32 1160 2202 0000 0002 4778 1296

Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris
ul. Zielna 39, 00-108 Warszawa
oraz za pomocą przelewów internetowych
Tpay i PayPal (szczegóły na stronie www.ordoiuris.pl)

ordoiuris.pl

[/ordoiuris](https://www.facebook.com/ordoiuris)

[@Ordoluris](https://twitter.com/Ordoluris)

[/ordoiuris](https://www.youtube.com/ordoiuris)